

EAPC - Gestió i control de subvencions i ajuts

Verificació i comprovació: compatibilitat entre subvencions concurrents i el reintegrament de l'excés obtingut a debat (i part III)

30-11-2023

Per tancar les reflexions que s'han exposat en aquesta sèrie de tres apunts, es planteja la controvèrsia respecte si la superació del límit en l'àmbit de les subvencions de la UE com a causa de reintegrament segons l'article 37.1.h de la LGS i l'aplicació del principi de proporcionalitat, segueixen la jurisprudència —per exemple, la Sentència del Tribunal Suprem 2467/2023, ECLI:ES:TS:2023:2467, de data 18 de maig de 2023, en l'àmbit de les subvencions de la UE.

La Sala d'Instància en aquesta sentència aplica el que disposa l'article 37.1.h de la LGS, tot i que en aquest cas s'ha explicat que la Xunta de Galícia disposa de normativa pròpia de subvencions, la Llei 9/2007, de subvencions de Galícia, però als efectes pràctics aquesta normativa pròpia disposa “en similars tэрminos [...]” com a causa de reintegrament i fa una remissió als articles 87 i 89 del Tractat de la UE.

El cas se subscriu en els fets que s'exposen seguidament de manera resumida: “La sucesión temporal de la concesión de las subvenciones por distintas entidades (entre Junio y en Noviembre de 2016) a la misma empresa determina la desaparición sobrevenida del presupuesto de la segunda subvención, en cuanto implicó que superara el límite de Minimis, esto es los 200.000 Euros (en principio) en el mismo ejercicio fiscal, de modo que la Administración Gallega no debió en aquel momento otorgar la segunda ayuda controvertida al no observarse el presupuesto previsto en el Reglamento de Minimis, expresamente citado en la resolución concesional”. Els preceptes de referència disposen que amb caràcter previ es requereix la decisió de la Comissió Europea, que ha de declarar la il·legalitat i la incompatibilitat de la subvenció i alhora s'exigeix a l'Estat al seu moment el reintegrament de l'ajut.

En els casos en què no hi ha aquesta declaració formal prèvia, no és obstacle perquè els estats membres, una vegada concedides les ajudes cofinançades amb fons europeus, tinguin l'obligació del control establert per la normativa europea i auditoria *a posteriori* de les ajudes ja pagades i en els supòsits en què es constati un incompliment de la normativa comunitària, fet pel qual es pot acordar el seu reintegrament parcial o total, segons correspongui.

En la Sentència es manifesta el següent:

“Es cierto que el Reglamento UE no contempla la recuperación necesaria de la ayuda en los supuestos de superación del límite máximo previsto, ni hace referencia alguna a dicha cuestión, y también lo es que el exceso del nivel cuantitativo no supone per se una distorsión o falseamiento efectivo o potencial de la competencia. Pero no hay que olvidar que corresponde a las empresas beneficiarias verificar la legalidad de la ayuda que reciben y con arreglo al artículo 14.1 d) LGS, deben comunicar al órgano concedente o a la entidad colaboradora la obtención de otras ayudas, subvenciones o ingresos que financien las actividades subvencionadas. Asimismo, los Estados Miembros tienen el deber de supervisión permanente y de control de las ayudas que han de ser concedidas con observancia de los parámetros plasmados en el Reglamento UE, con la correspondiente auditoría de los fondos, de modo que detectada la irregularidad en la concesión, se puedan adoptar las medidas oportunas, atendiendo a las circunstancias concurrentes, entre las que se encuentra el reintegro o recuperación de la ayuda percibida por el quebranto de los límites objetivos definidos en el citado Reglamento con arreglo a los procedimientos de derecho nacional.

De ello cabe concluir que es adecuada para tal fin la reseñada causa del artículo 37.1. h) de la Ley General de Subvenciones [...], puestas en relación al citado Reglamento UE 1407/2013, que se refieren, en esencia y en un sentido amplio, a los supuestos de infracción de las normas de derecho europeo, o en su caso, la causa prevista en el apartado i) de los citados preceptos, que contemplan como causa de reintegro los demás supuestos contemplados en la normativa reguladora de la subvención.

En suma, compete a la Administración realizar el oportuno control de estas ayudas y, en caso de sobrepasar las cuantías establecidas podrá exigir su devolución, con fundamento en lo dispuesto en el propio Reglamento UE 1407/2013, que se recoge en las propias bases de la resolución de concesión de la subvención, en consonancia con las meritadas causas previstas en la Ley General de Subvenciones [...].”

No obstant això, és importat tenir en compte en aquest supòsit que la causa del reintegrament no és l'incompliment *a posteriori* de les condicions particulars imposades al beneficiari, sinó que el motiu de la devolució de l'ajuda es deriva d'una causa *ex ante*, i és la concessió indeguda de la subvenció a l'empresa per part de la Xunta de Galicia, ja que supera la regla *de minimis* (no es poden superar els 200.000 €, l'àmbit temporal de tres exercicis fiscals) i alhora és aplicable en aquest cas el principi de proporcionalitat.

El principi de proporcionalitat en l'àmbit dels ajuts públics té una orientació clarament finalista, ja que ha de perseguir en tot moment la realització de l'objectiu de l'interès econòmic general, com ha manifestat el Tribunal Suprem a les sentències 2279/2016, de 24 d'octubre, i 2334/2016, de 2 de novembre, fent-se ressò de la doctrina del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. Tot i que el criteri adoptat segons la jurisprudència es reconeix en relació amb els incompliments majoritàriament materials de les condicions de la subvenció per part del beneficiari, s'ha de considerar que en el cas l'element nuclear és la nul·litat de l'acte de concessió de la subvenció i se'n deriva l'aplicació.

D'una banda, quan en la fase de verificació i comprovació es detecta la concurrència del vici i és rellevant manifestar que ja havia desplegat tots els seus efectes materials:

- a) S'havia desenvolupat íntegrament el programa projectat.

- b) El beneficiari havia acomplert la totalitat dels objectius, finalitats i inversions de la subvenció.
- c) S'havia comunicat de forma temporània el que estableix l'article 14.1 de la LGS de comunicar a l'òrgan concedent l'altre ajust rebut als efectes de la superació de la regla *de minimis*.

De l'altra, en la determinació de la quantia del reintegrament s'han de ponderar el conjunt de les rellevants circumstàncies esmentades i l'excés del límit màxim a què es va accedir, que era de 19.000 €.

La sentència disposa que “Por ende, en atención a lo razonado y a la lógica del principio de proporcionalidad, la Sala considera que la resolución de reintegro ha de limitarse a la suma que excede de la regla de minimis al no haberse acreditado, por otra parte, que la escasa superación de esta suma haya supuesto una afectación potencial de la competencia ni que incida en la actividad subvencionada -ya cumplida-. Por último, no cabe interpretar que el artículo 3.7 del Reglamento imponga la solución defendida por la Xunta de Galicia, pues únicamente hace referencia al reintegro, sin que indique si es equivalente al total de la subvención o limitado al exceso del límite máximo, cuestión que ha de determinarse por los Estados nacionales”.

D'acord amb el que s'ha exposat, ens preguntem si és fàcil la verificació i la comprovació de l'excés de finançament per concurrència de subvencions, si les eines per poder gestionar aquest control són suficients i si es disposa de les dades actualitzades per a una verificació i una comprovació correctes. Una qüestió que *a priori* sembla fàcil de verificar i comprovar, però que a la pràctica no ho és tant.

Georgina Maresma Olivella

Cap del Servei d'Administració Econòmica i Contractació del Consell Català de l'Esport